IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 18.5.2016
COM(2016) 328 final

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-programm nazzjonali ta' riforma tal-Irlanda tal-2016

u li tagħti l-opinjoni tal-Kunsill dwar il-programm ta' stabbiltà tal-2016 tal-Irlanda

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-programm nazzjonali ta' riforma tal-Irlanda tal-2016

u li tagħti l-opinjoni tal-Kunsill dwar il-programm ta' stabbiltà tal-2016 tal-Irlanda

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWRPOEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 121(2) u 148(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97 tas-7 Lulju 1997 dwar it-tisħiħ tas-sorveljanza ta' pożizzjonijiet ta' budget u s-sorveljanza u l-koordinazzjoni ta' politika ekonomika[1], u b'mod partikolari l-Artikolu 5(2) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament (UE) Nru 1176/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Novembru 2011 dwar il-prevenzjoni u l-korrezzjoni tal-iżbilanċi makroekonomiċi[2], u b'mod partikolari l-Artikolu 6(1) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea[3],

Wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet tal-Parlament Ewropew[4],

Wara li kkunsidra l-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Impjiegi,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Finanzjarju,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Politika Ekonomika,

Billi:

(1) Fis-26 ta' Novembru 2015, il-Kummissjoni adottat l-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir[5], li timmarka l-bidu tas-Semestru Ewropew tal-2016 dwar il-koordinazzjoni tal-politika ekonomika. Il-prijoritajiet tal-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir kienu approvati mill-Kunsill Ewropew fis-17-18 ta' Marzu 2016. Fis-26 ta' Novembru 2015, fuq il-bażi tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011, il-Kummissjoni adottat ir-Rapport dwar il-Mekkaniżmu ta' Twissija[6], li fih identifikat l-Irlanda bħala waħda mill-Istati Membri li għaliha kellha titwettaq analiżi fil-fond. Fl-istess ġurnata, il-Kummissjoni adottat rakkomandazzjoni għal rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar il-

[1] ĠU L 209, 2.8.1997, p. 1.
[2] ĠU L 306, 23.11.2011, p. 25.
[3] COM(2016) 328 finali.
[4] P8_TA(2016)0058, P8_TA(2016)0059, u P8_TA(2016)0060.
[5] COM(2015) 690 finali.
[6] COM(2015) 691 finali.

politika ekonomika taż-żona tal-euro[7]. Din ir-rakkomandazzjoni kienet approvata mill-Kunsill Ewropew fit-18-19 ta' Frar 2016 u adottata mill-Kunsill fit-8 ta' Marzu 2016. Bħala pajjiż li l-munita tiegħu hi l-euro u fid-dawl tal-interkonnessjonijiet mill-qrib bejn l-ekonomiji fl-unjoni ekonomika u monetarja, l-Irlanda għandha tiżgura l-implimentazzjoni sħiħa u fil-ħin ta' dawk ir-rakkomandazzjonijiet.

(2) Ir-rapport tal-pajjiżi tal-2016 għall-Irlanda[8] kien ippubblikat fis-26 ta' Frar 2016. Huwa vvaluta l-progress tal-Irlanda fl-indirizzar tar-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż adottati mill-Kunsill fl-14 ta' Lulju 2015 u l-progress tal-Irlanda lejn il-miri nazzjonali tal-Ewropa 2020. Inkluda wkoll analiżi fil-fond skont l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011. Fit-8 ta' Marzu 2016, il-Kummissjoni ppreżentat ir-riżultati tal-analiżi fil-fond[9]. L-analiżi tal-Kummissjoni twassal għall-konklużjoni li l-Irlanda qed tesperjenza żbilanċi makroekonomiċi. B'mod partikolari, hi essenzjali biex tindirizza stokks kbar ta' obbligazzjonijiet esterni u ta' dejn pubbliku u privat li jikkostitwixxi vulnerabbiltajiet, minkejja titjib.

(3) Fid-29 ta' April 2016, l-Irlanda ssottomettiet il-programm nazzjonali ta' riforma tal-2016 u l-programm ta' stabbiltà tal-2016. Biex jiġu kkunsidrati l-interkonnessjonijiet tagħhom, iż-żewġ programmi ġew ivvalutati fl-istess ħin.

(4) Ir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż ġew indirizzati fl-ipprogrammar tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej għall-perjodu 2014-2020. Kif previst fl-Artikolu 23 tar-Regolament (UE) Nru 1303/2013, fejn hu meħtieġ għall-appoġġ tal-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet rilevanti tal-Kunsill, il-Kummissjoni tista' titlob Stat Membru biex jirrivedi u jipproponi emendi għall-Ftehim ta' Sħubija u l-programmi rilevanti. Il-Kummissjoni pprovdiet dettalji ulterjuri dwar kif se tagħmel użu minn din id-dispożizzjoni fil-linji gwida tal-applikazzjoni tal-miżuri li jorbtu l-effiċjenza tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej ma' governanza ekonomika soda[10].

(5) Wara t-tħassir tal-proċedura ta' dejn eċċessiv, l-Irlanda qiegħda fil-parti preventiva tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir u soġġetta għar-regola ta' dejn tranżizzjonali. Fil-programm ta' stabbiltà tagħha tal-2016, li huwa bbażat fuq preżunzjoni tal-ebda bidla fil-politika, il-gvern qiegħed jippjana titjib gradwali fil-bilanċ nominali sakemm jilħaq eċċess ta' 0.4% tal-PDG fl-2018. L-objettiv baġitarju ta' terminu medju ta' defiċit strutturali– 0.5% tal-PDG – mistenni jintlaħaq fl-2018. Madankollu, it-tibdil annwali fil-bilanċ strutturali rikalkulat[11] ta' 0.1% tal-PDG fl-2016 ma jiżgurax progress suffiċjenti lejn l-objettiv baġitarju ta' terminu medju. Skont il-programm ta' stabbiltà, il-proporzjon tad-dejn tal-gvern mall-PDG hu mistenni li jinżel għal 88.2 % fl-2016 u jkompli jinżel għal 85.5 % fl-2017. Ix-xenarju makroekonomiku li fuqu huma bbażati dawn il-projezzjonijiet baġitarji huma [plawżibbli]. Madankollu, il-miżuri meħtieġa biex jappoġġaw il-miri tad-defiċit ippjanati mill-2017 'il quddiem ma ġewx speċifikati b'mod suffiċjenti. Ibbażat fuq it-tbassir tar-rebbiegħa tal-2016 tal-Kummissjoni, hemm riskju ta' xi devjazzjoni mill-aġġustament fiskali rrakkomandat fl-2016, fil-waqt li l-Irlanda hija prevista li tkun konformi fl-2017 jekk ma jkunx hemm tibdil ta' politika. L-Irlanda hi mbassra li tkun konformi mar-regola

[7] COM(2015) 692 finali.

[8] SWD(2016) 77 finali.

[9] COM(2016) 95 finali.

[10] COM(2014) 494 finali.

[11] Il-bilanċ strutturali huwa kkalkulat mill-ġdid mill-Kummissjoni abbażi tal-informazzjoni fil-Programm ta' Konverġenza, b'segwitu tal-metodoloġija miftiehma b'mod komuni.

ta' dejn tranżizzjonali fl-2016 u l-2017. Abbażi tal-valutazzjoni tal-programm ta' stabbiltà u filwaqt li jqis it-tbassir tar-rebbiegħa tal-2016 tal-Kummissjoni, il-Kunsill hu tal-opinjoni li l-Irlanda hi mistennija li fil-biċċa l-kbira tkun konformi mad-dispożizzjonijiet tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. Madankollu, huma meħtieġa miżuri ulterjuri biex tiġi żgurata konformità fl-2016.

(6) L-isforzi għat-twessigħ tal-bażi tat-taxxa ġew limitati u l-miżuri tat-taxxi ffokaw fuq tnaqqis u għajnuniet. Jista' jsir progress ulterjuri biex is-sistema fiskali tkun aktar effiċjenti u favur it-tkabbir. L-awtoritajiet Irlandiżi wettqu programm kontinwu ta' analiżi tan-nefqa tat-taxxa, bir-riżultati ta' din l-analiżi jkunu ppubblikati f'rapport annwali. Madankollu, il-proċess ta' analiżi ma jkoprix in-nefqiet tat-taxxa relatati tal-VAT u għad hemm skop għat-twessigħ tal-bażi tat-taxxa permezz ta' żidiet fit-taxxi inqas distorsivi.

(7) Il-kosteffettività, l-aċċess ugwali u s-sostenibbiltà jibqgħu sfidi kritiċi għas-sistema tal-kura tas-saħħa. Elementi speċifiċi ta' riformi huma fil-fażi ta' progress, iżda n-nefqa fuq il-farmaċewtiċi, b'mod partikolari minħabba l-kost ogħli ta' mediċini b'fornitur wieħed huma ta' piż fuq l-kosteffettività. L-immaniġġjar finanzjarju u s-sistemi ta' informazzjoni jibqgħu dgħajfa u l-aċċess inugwali għall-kura tas-saħħa primarja għadha ta' tħassib. Madwar 40 % tal-popolazzjoni għandha aċċess mingħajr ħlas għal prattikanti ġenerali, filwaqt li l-oħrajn iħallsu l-kost sħiħ. Hemm inċertezza sinifikanti ddur mar-riforma wiesa' tas-sistema tal-kura tas-saħħa hekk kif il-mudell ta' assigurazzjoni medika universali hija f'sitwazzjoni kkumplikata.

(8) Trid tiġi indirizzata l-kwistjoni tal-infrastruttura sabiex jiġi promoss tkabbir durabbli u bbilanċjat fil-futur. Wara l-ogħla punt ta' 5,2 % tal-PDG fl-2008, l-investiment pubbliku naqas għal 1,8 % tal-PDG fl-2013 qabel ma kien hemm irkupru żgħir fl-2014, meta kien għadu ferm inqas mill-medja tal-UE. Barra minn hekk, il-kriżi tidher li wasslet għal bidla strutturali fil-kompożizzjoni tan-nefqa tal-amministrazzjoni pubblika 'l bogħod mill-investiment lejn in-nefqa attwali. Fl-2010-2013, in-nefqa kapitali kienet tilħaq biss medja ta' 4,8 % tat-total, inqas minn nofs il-medja fuq żmien twil bejn 1995-2008. Seba' snin ta' tnaqqis qawwi fl-investiment tal-gvern wasslu għal impatt negattiv fuq il-kwalità u l-adegwatezza tal-infrastruttura u l-appoġġ tal-gvern għal investimenti intanġibbli. Hemm nuqqasijiet ewlenin fid-djar, l-ilma, it-trasport pubbliku u fil-kapaċita tal-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima. Id-domanda għal djar ġodda attwalment taqbeż il-provvista b'marġni kbira fiż-żoni urbani ewlenin tal-pajjiż. Bħala riżultat, il-prezzijiet u l-kirjiet ta' proprjetà residenzjali f'żoni urbani żdiedu b'mod qawwi fl-2014, qabel ma t-tkabbir naqas fl-2015. Attwalment ma hemmx evidenza ta' valutazzjoni ogħla milli suppost, iżda limiti li jillimitaw is-settur tal-kostruzzjoni u l-provvista ta' djar, inkluż dawk marbuta mal-infrastruttura pubblika, jistgħu jiġġeneraw riskji għal żbilanċji jekk ma tinstabx soluzzjoni. Il-bidla fin-nefqa tal-gvern affettwat ukoll appoġġ mis-settur pubbliku għar-R&Ż u l-innovazzjoni li kienu inqas mil-livelli tal-2007 fl-2014. Attwalment, f'termini tar-R&Ż pubbliċi bħala perċentwal tal-PDG, l-Irlanda tinsab fit-22 post fl-UE. Dan għandu impatt negattiv fuq il-kompetittività ta' SMEs.

(9) Il-qgħad naqas taħt il-medja tal-UE u f'Marzu tal-2016 kien ta' 8,6 %. Madankollu, qgħad ta’ terminu twil u intensità baxxa ta' xogħol ta' unitajiet domestiċi jibqgħu sors ta' tħassib. B'mod partikolari, il-proporzjon tal-qgħad fit-tul fil-qgħad totali jibqa' għoli b'56,3 % fir-raba' kwart tal-2015, 'il fuq mill-medja tal-UE ta' 48,3 %. Fl-2014 (l-iktar dejta komparabbli riċenti), il-persentaġġ tal-popolazzjoni li tgħix f'unitajiet domestiċi b'intensità baxxa tax-xogħol (VLWI) kien l-ogħla fl-UE b'21,1 % u kien speċjalment prevalenti għal unitajiet domestiċi b'ġenitur wieħed. Il-proporzjon ta' tfal

(b'età bejn 0 sa 17) b'rata ta' riskju ta' faqar jew esklużjoni soċjali (AROPE) naqas għal 30,3 % fl-2014 iżda għadu ogħla mill-medja tal-UE ta' 27,8%. Iċ-ċifra AROPE korrispondenti għal unitajiet domestiċi b'ġenitur wieħed (62,5 % fl-2014) hi ogħla mill-medja tal-UE (48,2 %).

(10) L-Irlanda bdiet tvara l-Programm JobPath biex tindirizza l-ħtiġijiet tal-qgħad fit-tul u l-iżvilupp ta' approċċ ta' attivazzjoni biex tinkoraġġixxi dawk bil-potenzjal u bix-xewqa biex ikollhom rwol aktar attiv fil-forza tax-xogħol. L-isfida tibqa' li s-servizzi ta' appoġġ għall-impjiegi jespandu għal dawk tradizzjonalment esklużi mis-suq tax-xogħol, inklużi persuni b'diżabbiltà u dawk b'responsabbiltajiet ta' kura. B'mod ġenerali, is-sistema ta' protezzjoni soċjali ħadmet sew biex trażżan l-effetti tal-kriżi fuq il-faqar u l-inugwaljanza, iżda għad hemm ostakli għal tkabbir inklużiv. Sar xi progress fit-tnaqqis gradwali tal-benefiċċji, iżda għad hemm tħassib dwar nases tal-inattività għal ċerti unitajiet domestiċi. Bħala persentaġġ tal-pagi, il-kostijiet netti tal-kura tat-tfal fl-Irlanda huma fost l-ogħla fl-UE, it-tieni ogħla għall-koppji u l-ogħla għal ġenituri waħedhom. Għad hemm tħassib dwar il-kwalità ta' dispożizzjonijiet tal-kura tat-tfal: Pereżempju fl-2014, il-persentaġġ ta' gradwati li jaħdmu fis-settur tal-edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal (15 %) baqa' baxx ferm aktar mil-livell irrakkomandat. Ħarġu nuqqasijiet ta' tlaqqigħ tal-ħiliet u nuqqasijiet ta' ħiliet f'ċerti oqsma, filwaqt li titjib tal-ħiliet u opportunitajiet ta' ksib mill-ġdid ta' ħiliet jibqgħu insuffiċjenti, u t-tnaqqis fin-nefqa għall-edukazzjoni jista' jkollu impatt negattiv fuq riżultati edukattivi fil-futur.

(11) L-ingranaġġ għoli tas-settur privat jirrifletti fuq kwistjonijiet ta' indeboliment tas-self. Fl-aħħar ta' Ġunju tal-2015, id-dejn mhux ikkonsolidat tas-settur privat kien 266,3 % tal-PDG, ferm ogħla mill-medja taż-żona tal-euro. Għalkemm il-proporzjon ta' self improduttiv qed jonqos minħabba l-irkupru ekonomiku u l-attivitajiet ta' ristrutturar, fi tmiem l-2015 dan baqa' fost l-ogħla fiż-żona tal-euro, b'iktar minn 16 % tas-self kollu domestiku tal-banek. Barra minn hekk, 14,7 % tal-istokk mutwu ipotekarju kien bl-arretrati fi tmiem l-2015, filwaqt li l-kontijiet bl-arretrati ta' iktar minn sentejn irrappreżentaw kważi 10 % tal-bilanċ totali tas-self ipotekarju. Il-biċċa l-kbira tal-istrutturar mutwu ipotekarju hu temporanju, b'enfasizzar ta' riskju ta' inadempjenza mill-ġdid, speċjalment f'każ ta' deterjorament makroekonomiku jew xokk estern. Is-self ta' proprjetà immobbli kummerċjali miżmum minn banek domestiċi u self lil SMEs u lil negozji wkoll għadhom oqsma ta' tħassib bi proporzjonijiet ta' self improduttiv ta' 37,3 % u 13,8 % rispettivament. Hemm bżonn ta' iktar ħin u sforz għar-ristrutturar ta' dawn il-kontijiet b'mod sostenibbli. Proċeduri ta' insolvenza personali, falliment, examinership (protezzjoni mill-qrati skont il-liġi Irlandiża għal kumpaniji f'diffikultà) u mezzi oħrajn ta' għajnuna parzjali minn dejn intenzjonati sabiex unitajiet domestiċi u negozji jerġgħu jkunu vijabbli, jibqgħu mhux użati għall-massimu possibbli. L-introduzzjoni ta' reġistru ta' kreditu ċentrali kienet kajmana minkejja li kien importanti għas-self prudenti ta' appoġġ.

(12) L-Att tal-2015 tar-Regolament tas-Servizzi Legali ġie ffirmat f'liġi, iżda fi stadju tardiv tal-proċess saru konċessjonijiet lil professjonijiet legali li naqqsu b'mod sinifikanti l-ambizzjoni inizjali tar-riforma. L-implimentazzjoni tal-qafas il-ġdid għadu qed jibda u għadu kmieni wisq biex wieħed ikun kunfidenti b'mod sħiħ li din se tagħti spinta lill-kompetizzjoni u tnaqqas il-kostijiet. Is-servizzi legali huma input għas-setturi kollha tal-ekonomija u l-kost tagħhom jaffettwa l-kompetittività tal-Irlanda. Tnaqqis attwali fil-kostijiet jista' jinkiseb biss jekk id-dispożizzjonijiet ippjanati għat-titjib fil-kompetizzjoni u għat-tnaqqis tal-kostijiet tal-qafas regolatorju

ppjanat jsiru liġi wara proċessi ta' konsultazzjoni pubblika jew inkorporati f'regolamenti li jinħarġu mill-Awtorità Regolatorja tas-Servizzi Legali.

(13) Fil-kuntest tas-Semestru Ewropew, il-Kummissjoni wettqet analiżi komprensiva tal-politika ekonomika tal-Irlanda u ppubblikat din l-analiżi fir-rapport tal-pajjiż tal-2016. Hi vvalutat ukoll il-programm ta' stabbiltà u l-programm nazzjonali ta' riforma u s-segwitu mogħti lir-rakkomandazzjonijiet indirizzati lill-Irlanda fis-snin preċedenti. Ikkunsidrat mhux biss ir-rilevanza tagħhom għal politika fiskali sostenibbli u soċjoekonomika fl-Irlanda iżda wkoll il-konformità tagħhom mar-regoli u gwida tal-UE, minħabba l-ħtieġa għat-tisħiħ tal-governanza ekonomika ġenerali tal-UE tal-Unjoni Ewropea billi tipprovdi input fuq livell tal-UE f'deċiżjonijiet nazzjonali tal-futur. Ir-rakkomandazzjonijiet skont is-Semestru Ewropew huma riflessi fir-rakkomandazzjonijiet 1 sa 3 hawn taħt.

(14) Fid-dawl ta' din il-valutazzjoni, il-Kunsill eżamina l-programm ta' stabbiltà, u l-opinjoni tiegħu[12] hi riflessa b'mod partikolari fir-rakkomandazzjoni 1 hawn taħt.

(15) Fid-dawl tal-analiżi fil-fond tal-Kummissjoni u ta' din il-valutazzjoni, il-Kunsill eżamina l-programm nazzjonali ta' riforma u l-programm ta' stabbiltà. Ir-rakkomandazzjonijiet tiegħu skont l-Artikolu 6 tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011 huma riflessi fir-rakkomandazzjonijiet 1 u 3 hawn taħt.

B'DAN JIRRAKKOMANDA li l-Irlanda tieħu azzjoni fl-2016 u fl-2017 biex:

1. Wara l-korrezzjoni tad-deficit eċċessiv, tikseb aġġustament fiskali annwali ta' 0,6 % tal-PDG lejn l-objettiv baġitarju ta' terminu medju fl-2016 u fl-2017. Tuża qligħ mhux mistenni minn kundizzjonijiet ekonomiċi u finanzjarji b'saħħithom, kif ukoll minn bejgħ ta' assi, għat-tħaffif tat-tnaqqis tad-dejn. Tnaqqas il-vulnerabbiltà ta' fluttwazzjonijiet ekonomiċi u xokkijiet,fost l-oħrajn bit-twessigħ tal-bażi tat-taxxa. Ittejjeb il-kwalità tan-nefqa, b'mod partikolari biż-żieda tal-kosteffettività tal-kura tas-saħħa u bl-għoti ta' prijorità għal nefqa kapitali mill-gvern f'R&Ż u f'infrastruttura pubblika, b'mod partikolari fit-trasport, is-servizzi tal-ilma u d-djar.

2. Tespandi u tħaffef l-implimentazzjoni ta' politiki ta' attivazzjoni għal żieda fl-intensità tax-xogħol ta' unitajiet domestiċi u l-indirizzar tar-riskju ta' faqar għat-tfal. Issegwi miżuri għal inċentivi ta' impjieg bit-tnaqqis gradwali ta' benefiċċji u pagamenti supplementari. Ittejjeb il-provvista għal kura tat-tfal ta' kwalità, affordabbli u kontinwa.

3. Tiffinalizza soluzzjonijiet ta' ristrutturar durabbli għal tnaqqis ta' self improduttiv u tiżgura sostenibbiltà tad-dejn ta' unitajiet domestiċi u tinkoraġġixxi mutwanti biex jagħtu d-daqs tajjeb tad-dejn għal negozji b'ingranaġġ eċċessiv iżda li huma vijabbli. Tħaffef l-introduzzjoni ta' reġistru tal-kreditu ċentrali operazzjonali li jkopri l-kategoriji kollha ta' mutwanti u obbliganti.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill
Il-President

[12] Skont l-Artikolu 5(2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97.